

ПРО- ЦЕРТ дооел Бр. на док: 4.1.2 В: 04.03.2022	Ротација на културите, легуминозите и покривните посеви Вид на документ: Пол Изготвил: Љубица Тимова /Проверил / Потврдил: Горан Колев	1/2
---	--	------------

Ротација на културите, легуминозите и покривните посеви

1	Цели	Утврдување на јасни правила за сите контролори, евалуациски и сертификациски службеници и фармери во врска со минималните барања за ротација на културите и легуминозите.
2	Позадина	Ротацијата на културите, легуминозите и на покривните посеви се витални за да се одржи плодноста на почвата и спречувањето на болести и штетници. И покрај тоа, недостатоците во оваа област се многу чести меѓу органските производители.
3	Нормативна рамка	Закон за органско земјоделско производство на РМ Според ЗОЗП –Член 14 став1, и Правилник за правила и постапки во растително органско производство Член 3 а), Член 9 став1 и 2
4	Термини	Едногодишни култури: култура која останува на полето во текот на една година или помалку; Повеќе годишни култури: култура која останува на полето повеќе од една година; Плodoreд: Смена на култури на исто поле во различно време (полесмена и плодосмена) Покривни посеви : култура која се користи за покривање на почвата, во меѓу редовите на повеќегодишни култури, или во текот на периоди, кога ниту една друга култура не се одгледува и се заорува или бере/жне како едногодишна. Легуминози: Растенија од фамилијата Fabaceae (како доминантни), Caesalpinaceae и Mimosaceae. Може да бидат тревни растенија, грмушки или дрвја, култивирани или спонтано израснати. Зелено ѓубриво: Растителната зелена биомаса вградена во почвата како извор на органски материи и хранливи состојки.
5	Политика	
На следново треба да се гледа како на генерално упатство. Соодветните решенија кои одговараат со органските стандарди мора да бидат во согласност со операторот во дадена ситуација.		
5.1	Минимални барања за ротација на едногодишните култури: - Според ЗОЗП легуминозите треба да покриваат не помалку од 20% од површините, сметајќи ги сите површини посеани/посадени со едногодишни култури на фармата.. Меѓу елементите на ротацијата на култури, покривка или зеленото ѓубрење може да биде вклучено. Необработената спонтана вегетација може исто така да се смета за ротациски елемент. Некои култури може да останат на полето многу подолго време од другите (исклучок: Минимално време за култури со зеленото ѓубрење или необработени периоди, види подолу). Се дозволуваат начини на растително производство со повеќе култури или т.н интеркорпинг –меѓукултури (одгледување на 2-3 култури истовремено како смеска на пример, легуминози интегрирани како меѓу култура во житарици, мешани или култури во меѓуредови со легуминози итн. (грав и пченка). - За да се избегнат штетници и болести со истата или слична осетливост, слични култури не треба да се садат директно една по друга или до друга. Во овој контекст, треба да се укаже на посебните барања за ботаничката фамилија Brassicaceae (зелка, карфиол, брокула итн.). Заради оваа осетливоста на болести на видовите од оваа ботаничка фамилија на како што е болеста на коренот на зелката предизвикана од <i>Plasmodiophora brassica</i>, овие видови не треба да зафаќаат повеќе од една третина од целата ротација на културата.	
5.2	Минимални барање за легуминози во ротации на повеќегодишни култури:	

	- Бидејќи зрнестите легуминози (грав, грашак, соја,итн.) обично оставаат малку азот во почвата, или во некои случаи имаат дури и негативен азотен баланс, сточната храна или легуминозите за зелено ѓубрење треба да покриваат најмалку 50% од вкупната површина под легуминози. - Исклучоци може да се направат за мали интензивни градинарски фарми и оранжерији или доколку операторот практикува правилно ѓубрење со доволни количини органски ѓубриња кои се произведени на самата фарма или се набавени од друго место.	
5.3	Покривни култури во едногодишни ротации: За да се заштити почвата од ерозија, да се зголеми органската материја во почвата, да се промовира животот на почвата и азотофиксацијата, да се заштити губењето на хранливите материји, зеленото ѓубрење или покривните култури, треба да се одгледуваат, секогаш кога има празен период без посеви во периоди од 6 или повеќе недели , ако тоа го дозволуваат климатските услови.(врнежи, снабденост со вода, поволни температури)	
5.4	Покривни култури во повеќегодишни насади: - Кога е возможно, видовите кои се одгледуваат во меѓуредовите треба да го покријат целото меѓуредие со вегетација. - Исклучок може да се направи за агросистеми, каде водата е ретка, и покривните култури ќе им конкурираат на главните култури за достапната вода. Покривните култури треба да се користат како алтернатива во овие случаи, кога е возможно.	
5.5	Легуминози во повеќегодишни култури: - Секогаш кога е возможно, легуминозите треба да се користат како покривни култури. - Повеќегодишните легуминози може да бидат заменети со едногодишни легуминози. - Културите со низок интензитет со ниски нивоа на приноси, слаб излез на хранливи состојки или многу мало ниво на азотно ѓубрење од надворешни извори, може обично да се сметаат за одржливи. Садењето на легуминози различни од оние, кои спонтано растат, не е задолжително во овие ситуации (на пример, овоштарници во умерени клими). Сепак, во култури каде значајни количини на азот се применуваат од надворешни извори (на пример, шталско ѓубриво од живина), барем дел од ова треба да се замени преку значајни напори за промовирање на биолошката азотна фиксација од легуминози.	
6	Поврзани документи	- Кратка информација за растително производство - План за органско управување на растително производство